

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

3 Quærere judicium nunquam debes alienum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

QUESTIO II.

Quod autem queritur, si Episcopus in accusatore accusacionem vertere voluerit, an sua simplici assertioni fides sit adhibenda, facile solvitur, si sanctorum Patrum auctoritas diligenter inspicatur. Vt enim sancti Patres definiunt, nullius a persona quantumlibet exaceritate confessioni fides est adhibenda, nisi competentes probationes exhibeat.

C. I. ¶ Episcopus alicui crimen obijciens, in synodo probet, quod obijcit.

Unde in Carthagenen. concilio IV. c. 29. legitur.

Episcopus si clerico, vel laico crimen impegerit, deducatur ad probationem in synodum.

Sed obijciatur. Si se solum alicui scelere conscium noverit, probare illud testibus non valet. Quod ergo tunc sibi faciendum sit, ex concilio Vasentii I. c. 8. sic diffinitur.

C. II. ¶ Episcopus non proferat, quod probare non potest.

Si b tantum Episcopus alicui scelere se conscium noverit, quamdiu probare non potest, nihil proferat, sed cum ipso ad compunctionem eius secretis correctionibus elaboret. Quod si forte correptus pertinacior fuerit, & se communi publicae ingesserit, etiam si Episcopus in redarguendo illo, quem reum iudicat, probatione deficiat, indemnatus i. (licet ab iis, qui nihil sciunt, secedere ad tempus pro persona majoris auctoritate jubetur:) ille tamen, quamdiu nihil probari potest, in communionem omnium, praterquam eius, qui eum reum iudicat, permanebit.

¶ Indemnatus] In originali legitur indemnatus licet, ab his, qui nihil sciunt, secedere ad tempus pro persona majoris auctoritatis jubetur, illo, quamdiu probari nihil potest, in communionem omnium, praterquam eius, qui eum reum iudicat, pertinente.

C. III. ¶ De Episcopo, qui sibi soli dicit aliquem crimen suum fuisse confessum.

Item ex concilio Africano c. 99. & 100.

Placuit d. ut si quando Episcopus dicit aliquem sibi soli proprium crimen fuisse confessum, atque ille negat, & non putet ad injuriam suam Episcopus pertinere, quod illi soli non creditur. Et si scrupulo propria conscientia se dicit neganti nolle communicare, quamdiu excommunicaverit suus Episcopus, eidem Episcopo ab aliis non communicetur. Episcopus, ut magis caveat Episcopus, ne dicat in quenquam, quod aliis documentis convincere non potest.

¶ Communicare] Sic in Carthagenen. VII. cap. 5. cui ad verbum respondet hoc capit. In Africano autem, hic sequitur, secretè tamen f. interdicit ei communionem, donec obtemperet: quemadmodum & apud Burchardum. Sequentia autem verba, Quamdiu, &c. sunt initium capituli centesimi.

QUESTIO III.

Iudicium vero Archiepiscopi alterius provincie alicui expectere non licet.

C. I. ¶ Alterius parochianum alicui iudicare non licet.

Unde Gregorius ait respons. 9. ad Augustinum Anglorum Episcopum.

Scriptum est in lege, g. [Per alienam messem transiens, falcem mittere non debet, sed manu sua cooperere, & man-

a 31. q. 6. c. ult. b Ivo p. 5. cap. 364. c & Caribag. 7. cap. 3. d Burch. l. 12. c. 127. Ivo p. 5. c. 363. e neget, & pariter noverit, non putet, & c. Africanum. f alicui ab aliquot exemplaribus. g Deut. 23.

ducere.] Falcem ergo iudicii mittere non poterit segetem, quæ alteri videtur esse commissa: sed percussurum a boni operis frumenta Dominica vitiorum loci paleis expolia, & in ecclesiæ corpus monendo, & peccando, quasi mandando, convertere.

C. II. ¶ Quæ civitates unaquaque provincie habeat.

Item Pelagius Papa II. epist. i. omnibus Episcopis.

Sicut b certam provinciam esse, quæ habet decem, aut undecim civitates, & unum regem, & 10000 minores potestates sub se, & unum metropolitano, aliosque suffraganeos d. x. vel xi. Episcopos iudiciorum quorum iudicium omnes causæ Episcoporum, & quorum iudicium sacerdotum, ac civitatum referantur, ut ab omnibus iuste, consona voce discernantur, nisi aliorum auctoritatem fuerit ab iis, qui iudicandi sunt, appellatum. Unde non oportet ut degradetur, vel deponatur unaquaque provincia, sed apud semetipsam habeat iudices, sacerdotes, & Episcopos, singulos iudicet secundum ordines suos, & quicunque causam habuerit, a suis iudicibus iudicetur, & non ab alienis, nisi est a suæ iustis iudicibus provincie, & non ab extraneis nisi (ut iam est pralibatum,) a iudicandis g fuerit appellatum.

C. III. ¶ Non aliorum, sed Primatus suffraganeis quoque se subijciat Episcopus. Item Nicolaus Papa.

Denique Suffraganeus b, si tale in se crimen noverit, non recte possit Episcopatu privari, vel infirmari, sentiebat forsitan prægavari, qua impeditus nullus possit proximo sua pralatione prodesse, Primatus sui debuerat, & non aliorum diocesanos Antistitium pralationis iudicium. Quod si qualibet ambiguitas, vel aliquot rursus super eius examinatione, vel Episcopatus oblatione oborta fuisset contentio, ex more ad Apostolicam sedem referri convenerat, & nostra in his omnibus debuerant cuncti decreta penitus expectare. Quoties opus fuit i. hactenus dolemus, quæ cunctissimam militiam vestram vehementer effragito, ut iam dictus Suffraganeus Episcopus proprio restitatur Episcopio: & si pro reprehensione dignum gessit, postea vel correctione, & digna animadversione definitur.

¶ Omiffus] Locus hic emendatus est ex ipsius Gratiani codicibus. Est tamen casus, in quo Episcopus, alterius parochianum communicare valet.

C. IV. ¶ Quando Episcopus alterius parochianum excommunicare valet.

Unde in concilio apud Compendium, cap. 1.

Placuit i pro communi utilitate, & instante necessitate, ut nullus Episcoporum graviter ferat, si eius parochianum pro depradationis causa alter Episcopatus communicaverit.

C. V. ¶ De eodem. PALEA. [Item ex concilio Meldensi, c. 2.]

De illis autem, qui intra parochiam beneficium, aut hereditatem habent, & alterius Episcopi parochiani sunt, & de loco ad locum iter faciunt, & raptam, & depradationes peragunt, placuit, ut excommunic-

a Afflictum. b Polye. l. 5. tit. 1. Anf. l. 6. c. 107. Piana l. 1. cap. 24. c Episcopum. d orig. d suffraganeus. e d. d. decernantur. f al. externis. g al. iudicant. h unde suffraganeus. i. sicut. 30. cap. 13. i Burchard. lib. 1. cap. 12. Ivo part. 24. cap. 1. k Extra. de rapt. cap. 1. Burchard. lib. 71. cap. 41. Ivo part. 24. cap. 109.

nicentur, nec ante ex parocia exeant, quam, quæ perpetrant, digne emendent. Quorum excommunicatio leniori eorum, & proprio Episcopo significanda est, ne eos recipiat, antequam illuc redeant, ubi rapinam & fecerunt, & ibi omnia pleniter emendent.

QUESTIO IV.

Porro cuius iudicium sibi expendendum sit, si iudices electi inter se discordare caperint, in concilio Antiocheno, cap. 14. sic invenitur definitum.

C. I. *¶* A quo sit ferenda sententia, quando compromissales Episcopi discordant.

Si quis Episcopus criminaliter a iudicio Episcoporum fuerit accusatus, contingat autem Episcopos provinciam, qui conveniunt, diversas habere sententias, & alios quidem innocentem eum pronunciare, alios reum, propter huiusmodi controversiam amputandam placuit sanctæ synodo metropolitanum & Episcopum alterius provincie vicinæ advocari, & aliquantos eum eo Episcopos alios, qui pariter residentes, quæcunque fuerint, animant quæstiones: propter hoc, ut firmum sit iudicium; quod ab unius provincie Episcopis fuerit promulgatum.

¶ Caput hoc in multis etiam vetustis Gratiani exemplaribus citatur ex concilio Laodiceno: In quo tamen perantiquo est ex concilio Antiocheno, quæ etiam extat, & est antiqua versio.

I Metropolitani] Gratian exemplar hic valde differt ab hac versione. Nam ex his verbis colligitur concilium unius provincie, in quo necesse est adesse propriam metropolitanum, posse advocare vicinam provinciam metropolitanam, cum aliquot Episcopis. Quod Martinus etiam Bracarenfis in sequenti capite, quod ex concilio Antiocheno accepit, confirmat. Græcè vero locus ita habet: *ἰδίῃ τῇ ἀρχῇ συνόδῳ τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπον δὸν τῆς πλησίον ἐπαρχίας μετὰ ἀλλοῦς ἐπίσκοποις τῆς πλησίον τῆς αἰτίας ἐκείνης. Ἀλλ' ὅπως, τὸ βεβαιώσαι αὐτὸ τῆς ἐπαρχίας τὸ πρεσβυτέρων.* Quod Dionysius, quemadmodum etiam est in codice canonum, sic verum: Sanctæ synodo placuit, ut metropolitanus Episcopus a vicinæ provincie iudices alios convocet, qui controversiam tollant, ut per eos similes, & per compromissales Episcopos, quod iustum visum fuerit, approbetur. Ac sane, quæ metropolitanus ad alterius metropolitanum vocationem debet venire, atq. in eodem concilio duo metropolitani futuri essent, cuius ratio continetur.

C. II. *¶* Quando iudices electi de sententia inter se discordare exiterint, de vicinâ provincie Archiepiscopus advoceatur.

Item ex concilio Martini Papæ e, [id est, Episcopi Bracarenfis, c. 17.]

Si quis Episcopus in aliquibus causationibus iudicatur, & viderit ipsos Episcopos, qui in provincia sua sunt, inter se iudicio discrepare, & alii videantur eum, qui iudicatur, iustificare, alii condemnare, pro definitione huius dissensionis, hoc placuit sancto concilio, ut de provincia vicinâ alter metropolitanus convocetur Episcopus, ut per eum confirmetur, quod secundum rectum placuerit canonem.

¶ Res idem provincia primatui habuerit, ad quem negotia, quæ metropolitanum terminari non valent, referenda sint.

a alitercipiani. *b* al. rapinas. *c* Burch. l. 1. c. 150. Ivo p. 5. cap. 269. *d* al. de aliquibus causis criminalibus. *e* In capitulis synod. Grat. cap. 17.

C. III. *¶* Primari deferantur negotia, quæ metropolitanus explicare non valet.

Unde Bonifacius Papa, Episcopus I Gallia.

Si a inter Episcopos eisdem concilii dubitatio emerit de ecclesiastico iure, vel de aliis negotiis, primum metropolitanus eorum cum aliis in concilio considerans rem diiudicet, & si non acquiescat utraque pars iudicatis, tunc Primas regionis inter ipsos audiat, & quod ecclesiasticis canonibus, & legibus vestris consentaneum sit, hoc definiat, & nulla pars calculo eius valeat contradicere.

I Episcopis] Sic est emendatum ex aliquot vetustis codicibus, Burchardo, Ivone & Polycarpo: Antea erat, populis. Similima vero hinc capiti legitur Novella 123. cap. 34. apud Iulianum antecessorem.

C. IV. *¶* De eodem. PALEA.

[Item Alexander Papa]

Si metropolitanus a quocunque compromissali Episcopo in causa propria appellatus eum audire distulerit, in proxima synodo negotii sui habeat licentiam exercendi, & quidquid per e iustitiam a compromissalibus suis fuerit statutum, debet custodiri.

I Episcopo] Burchardus & Ivo addunt, bis fuerit in causa, &c.

Sed si omnium compromissalium concordia sententia fuerit damnata, manebit erga eum immobilis censura.

C. V. *¶* Episcopus, qui ab Episcopo sua provincie consonam sententiam reportaverit, ab alio iudicari non poterit.

Unde in Antiocheno concilio, cap. 15. legitur.

Si quis Episcopus criminaliter accusatus ab omnibus, qui sunt intra provinciam, Episcopis, acceperit denam, consonamque sententiam, ab aliis ulterius iudicari non poterit, sed manere circa eum oportet tanquam convenientem, quæ ab omnibus prolata est, firmam, ratamque sententiam.

Subintelligendum vero est, nisi ad iudicem majoris auctoritatis fuerit provocatum. Tunc enim per appellationem soluta sententia firmitatem non obtinet.

C. VI. *¶* Semel definitum retractari non licet, nisi ubi maior auctoritas fuerit.

Unde Nicolaus Papa ait in ep. ad Carolum regem, cuius initium, [Nunquam dolorem generat.]

Quod e bene semel definitum est, & interpositis iuramentis deliberatum, nulla debet iteratione (nisi fortassis ubi fuerit maior auctoritas) retractari.

C. VII. *¶* In renovatione iudicii, B. Petri memoria est habenda.

Item ex concilio Sardienfi, c. 4.

Osius Episcopus dixit: Quod si aliquis Episcopus ad iudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere, ut iterum iudicium renovetur, si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoramus, ut scribatur vel ab his, qui examinaverunt, vel etiam ab aliis Episcopis, qui in provincia proxima morantur, Romano Episcopo. Et si iudicaverit renovandum esse iudicium, renovetur, & de iudice. Si autem probaverit talem causam, ut ea non reficiatur, quæ acta sunt, quæ decreverit Romanus Episcopus, confirmata erunt. Si hoc ergo omnibus placet, statuat: synodus respondit: Placet.

a Polyc. lib. 5. tit. 4. Burch. l. 1. cap. 57. Ivo p. 5. c. 167. Pamm. l. 4. cap. 22. *b* Burchard. lib. 1. c. 39. Ivo p. 5. cap. 269. *c* al. propter. *d* al. excoeruit. *e* Burch. l. 9. cap. 49. Nicol. Episcopi qui in Compromissum convenerunt. *f* Anselm. lib. 2. cap. 77. *g* paulo aliter in Græco.